

ISLAM

FES FESTA! ISLAM

AÏDU L-ADHÀ / RAMADÀ / AÏD AL-FITR

L'Aïdu l-adhà és una de les tradicions profètiques més seguides per les persones musulmanes. És la gran festa (també rep el nom d'aïdu l-kabir). Aïdu l-adhà significa «la festa del sacrifici» i marca el punt culminant, és a dir, el dia central dels sis dies del pelegrinatge a la Meca, un dels cinc pilars de l'islam (Alcorà 22,196 -203 i 3,97). Aquest sacrifici és celebrat per totes les persones musulmanes, facin o no el pelegrinatge.

©shutterstock.com/avlatov

Es commemora el passatge en el qual Ibrahim (Abraham per als cristians) es va mostrar disposat a sacrificar el seu fill Ismael, com a mostra de devoció i de respecte a Déu. Abans del moment de l'execució, Ibrahim va ser aturat per Al·là, que va indicar-li que sacrificqués un be en comptes del seu fill. Aquesta festivitat té lloc cada any el desè dia del mes de Du l-hiyya (l'últim mes del calendari lunar islàmic) i coincideix amb els últims dies del gran pelegrinatge a la Meca.

La celebració sol comportar el sacrifici d'un xai o d'una ovella, obeint el ritus musulmà, amb l'objectiu que la persona musulmana es posi en el lloc d'Ibrahim i compregui, així, la generositat d'Al·là. Amb aquesta carn sacrificada es fa un dinar familiar o comunitari en el qual una part dels aliments és donada a les famílies més pobres. Es tracta d'una festa sòbria de renovació i d'alliberament dels pecats.

©flickr.com

Pelegrins fent el pelegrinatge més important per a les persones musulmanes, el que els porta a la Meca, vestits amb dues peces de tela blanca sense costures. Es pot fer coincidint amb l'Aïdu l-adhà (pelegrinatge major o hagg) o en qualsevol moment de l'any (pelegrinatge menor o umra).

L'Aïdu l-adhà marca el punt final del pelegrinatge a la Meca, ciutat on va néixer Muhàmmad, el profeta de l'islam.

©gettyimages.com/Amad Awad

ÀIDU L-ADHÀ / RAMADÀ / ÀID AL-FITR

A més de ser un dels rituals seguits pels pelegrins de la Meca, la festa se celebra a tota la comunitat musulmana del món (umma). Les famílies que s'ho poden permetre han de comprar un animal per a l'ocasió. El dia comença amb les pregàries a la mesquita, preferiblement a l'aire lliure; després, l'imam mateix sacrifica un xai per a la comunitat i un altre per a la seva família. De retorn a casa, el cap de família també sacrifica un xai.

A vegades, les celebracions poden continuar durant tres dies, i els familiars poden prolongar la festa de benvinguda fins al retorn dels pelegrins.

El sacrifici és símbol de l'obediència a Déu i de la voluntat de sacrificar els béns materials en nom de Déu. La festa del sacrifici representa la renovació de la consciència d'una consagració, d'un lliurament a Déu. És l'ocasió de reconèixer els errors, de demanar perdó, de donar gràcies i de reafirmar la fe en l'Alcorà i en la unitat de la comunitat musulmana.

Durant l'Àidu l-adhà, les famílies han de comprar un animal per a l'ocasió i sacrificar-lo.

El ritual exigeix que l'animal sigui mort en direcció a la Ka'ba i que el sacrificant pronunciï la fórmula sagrada: «En el nom d'Al·là, el Compassiu, el Misericordiós». L'endemà, o uns dies més tard, l'animal es talla a trossos. En principi, una part de la carn es menja en família, una altra part es dona a familiars i amics, i la tercera part s'ha de donar als pobres.

FES FESTA! ISLAM

AÏDU L-ADHÀ / RAMADÀ / AÏD AL-FITR

El Ramadà és el mes sagrat per a les persones musulmanes, ja que va ser aquest mes que Déu va ordenar que fossin revelats els textos sagrats al profeta Muhàmmad. El mes de Ramadà és el novè mes del calendari lunar islàmic; un període durant el qual tota la comunitat musulmana practica el dejuni des que surt el sol fins que es fa fosc. Tothom s'absté de menjar, de beure, de fumar i de tenir relacions sexuals a fi d'accedir a la dimensió espiritual de la vida. El dejuni és obligatori només per a les persones que s'ho poden permetre físicament i mentalment; els infants, els qui són de viatge, els malalts, les dones quan tenen la menstruació i les embarassades, no han de jejunar, i poden practicar aquesta abstinència més tard, en un altre moment de l'any.

©shutterstock.com/Paul Cowan

Ramadà és el nom del novè mes de l'any lunar. Sempre és el mateix mes del calendari islàmic, però en el solar (gregorià) cada any varia uns deu o onze dies. El Ramadà celebra el principi de la revelació de l'Alcorà al profeta Muhàmmad quan tenia 40 anys (cf. Alcorà 96,1-5). Durant el Ramadà se celebren altres esdeveniments històrics, com ara la batalla que va portar a la conquesta de la Meca i a la destrucció dels ídols pagans (celebrada el vintè dia del Ramadà i esmentada a l'Alcorà 110,1-3). A més de recordar moments històrics, el Ramadà és un mes de perdó, de pietat, de reflexió personal i de celebració col·lectiva. A banda d'això, el Ramadà dóna importància a la caritat: tothom, pobres i rics, ha de poder gaudir de la festa sense mancances.

Als països de majoria musulmana, com que se segueix el precepte de no menjar de dia, els restaurants tanquen durant el mes de Ramadà. Les persones musulmanes d'arreu del món deixen de jejunar cada dia quan es fa fosc. No hi ha una norma exacta per trencar el dejuni: algunes persones ho fan a casa i d'altres ho fan a la mesquita; hi ha qui fa un gran àpat a l'hora del trencament i hi ha qui únicament pren dàtils. A més a més, el ritual depèn dels costums culturals dels països.

El Ramadà commemora la revelació divina, ja que va ser durant aquest mes que l'arcàngel Gabriel es va aparèixer al profeta Muhàmmad per revelar-li l'Alcorà.

El Ramadà és un període de profunda espiritualitat i reflexió, durant el qual la comunitat musulmana passa hores resant i estudiant els textos sagrats. A més de les cinc oracions diàries, durant el Ramadà les persones musulmanes reciten una oració especial, anomenada *taraweeh* (l'oració nocturna).

El *zakaat*, un dels cinc pilars de la comunitat musulmana. Durant el Ramadà es dóna molta importància a la caritat.

©shutterstock.com/76

©shutterstock.com/Amul Islam Ismail

FES FESTA! ISLAM

AÏDU L-ADHÀ / RAMADÀ / AÏD AL-FITR

És la festa que anuncia el final del Ramadà i, per tant, del dejuni. És l'ocasió de celebrar l'experiència espiritual viscuda durant aquest mes, la revelació de l'Alcorà i la força de voluntat per haver complert l'obligació del dejuni; es tracta d'una celebració que es pot fer durar fins a tres dies. Molt sovint és el moment de fer caritat o de pagar l'impost de solidaritat (*zakat*).

©gettyimages.com/Arif Ali

©wikipedia.org

El dia després del Ramadà és una ocasió d'alegria i de felicitat. Les persones musulmanes es vesteixen amb la seva millor roba i es reuneixen amb els amics a la mesquita o, si no tenen prou espai, directament al ras: l'última nit del Ramadà és de pregària i meditació.

L'endemà, molt aviat, comença la festa una hora després de l'albada: es trenca el dejuni i es menja, es fa una pregària i s'escolta un sermó. El tema del sermó reflecteix l'experiència espiritual del

Ramadà i la seva aplicació quotidiana, per exemple, la caritat i el reconeixement del patiment dels pobres. Després de la pregària es fa un dinar. Els infants reben regals i els pobres, caritat i solidaritat alhora que són convidats a participar de les festes.

L'acabament del Ramadà té un significat molt especial per a les persones musulmanes que viuen en països on són minoria: és l'oportunitat de renovar la seva fe i d'estar junts amb els amics.

©gettyimages.com/Jasfar Ashtlyeh

Pregària especial amb motiu de l'aïdu l-fitr que marca el final del mes sagrat de dejuni del Ramadà.

Membres d'una família, trenquen el dejuni amb un àpat després de la posta de sol; es comença per ingerir un dàtil i seguidament plats tradicionals com ara la sopa harira, fruits secs, ous bullits, suc i dolços farcits de pistatxo, ametlles i mel.

FES FESTA! ISLAM

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Mesquita de Sultà Hassan al Caire, Egipte.

©photo.com

LA MESQUITA

La mesquita té una funció religiosa, però també social i psicològica (lloc de trobada amb amics) i cultural (presència d'una biblioteca, s'hi fan cursos de cultura àrab i de reforçament escolar), i també serveix com a associació caritativa (col·lecta de diners per als més pobres).

Descripció de les parts d'una mesquita:

- **Minaret:** torre des d'on el muezzí crida els fidels a la pregària (només als països musulmans, perquè a Europa, si no hi ha minaret, la crida es fa dins de l'oratori, per no molestar els veïns).
- **Midà:** sala d'ablucions situada sempre a l'entrada, o a fora de la sala d'oració, per ser considerat un lloc impur. És un espai amb latrines i piles d'aigua per poder-hi fer tot tipus d'ablucions abans de l'oració.
- **Lloc de pregària dels homes i de les dones.**
- **Mínbar:** púlpit sobre el qual se situa l'imam durant la predicació dels divendres. Per a d'altres dies o d'altres quefers hi ha una altra tribuna diferent.
- **Mihrab:** fornícula construïda al mur per indicar la direcció de la Meca. Ocupa un lloc destacat, visible des de tota la sala de l'oració.

Sala de pregària d'una mesquita, coberta de catifes. Els fidels preguen en direcció a la Meca, que indica l'alquibla, el mur del fons, on hi ha un petit nínxol que està cobert amb una cúpula (mihrab).

1 Minarets: des de dalt del minaret el muezzí fa la crida a les cinc pregàries quotidianes. Aquesta crida consta de sis fórmules: 1) «Al-là és el més gran»; 2) «Certifico que no hi ha altre Déu que Al-là»; 3) «Certifico que Muhàmmad és l'enviat de Déu»; 4) «Veni a la pregària»; 5) «Veni a la felicitat», i 6) «No hi ha altre Déu que Al-là».

2 Pati interior (sahn) de la mesquita que té al centre una font (midà) on els fidels fan les ablucions.

3 Lloc de pregàries.

©pixabay.com

LA PREGÀRIA

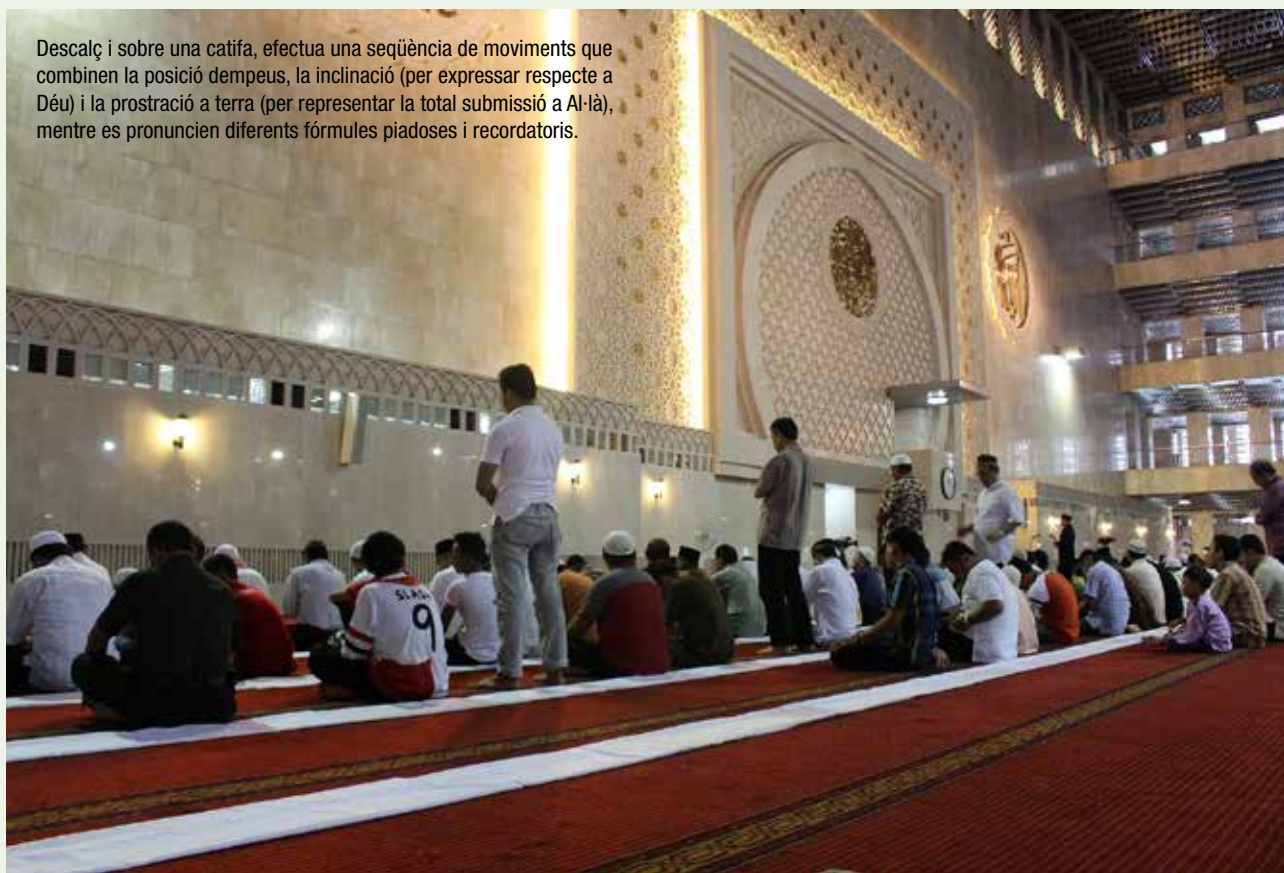
La pregària és el segon pilar de l'islam. Cada persona musulmana fa cinc pregàries repartides al llarg del dia, en direcció a la Meca, seguint un ritual precís.

La pregària ve precedida per les ablucions, que consisteixen a rentar-se la cara, les mans, els braços, el clatell i els peus, la qual cosa permet situar-se en un estat de puresa.

Les diferents postures de la pregària musulmana es poden interpretar de la manera següent:

- posició vertical: comunió amb el gènere humà, que és l'únic que s'està dempeus;
- posició inclinada: comunió amb el món animal, obligat a inclinar-se per agafar el menjar;
- posició prostrada: comunió amb el món vegetal i mineral; s'ha d'inclinar davant de la proximitat de Déu, i
- posició asseguda: permanència de la proximitat amb Déu i comunió amb els punts cardinals.

Descalç i sobre una catifa, efectua una seqüència de moviments que combinen la posició dempeus, la inclinació (per expressar respecte a Déu) i la prostració a terra (per representar la total submissió a Al·là), mentre es pronuncien diferents fórmules piadoses i recordatoris.

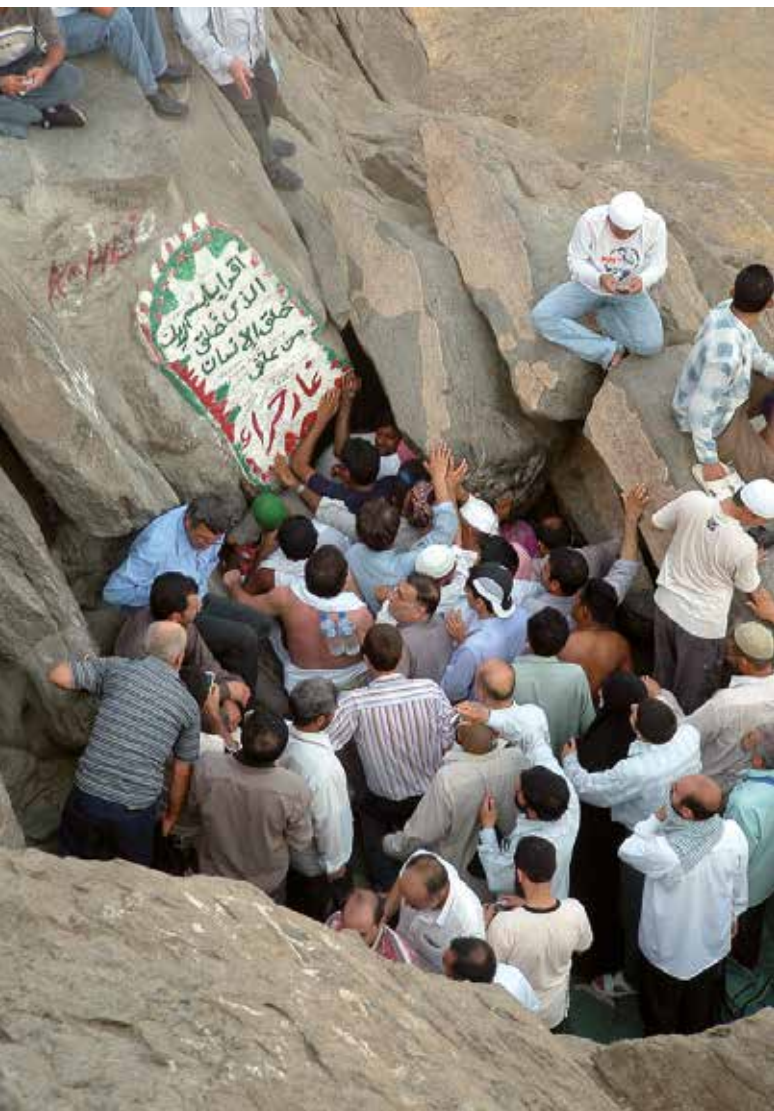
©pivaboy.com

©shutterstock.com/UCV PhotoStock

©pphere.com

©flickr.com

Aquesta és la gruta, anomenada hira, on pregava Muhàmmad. El Profeta Muhàmmad va néixer cap al 570 dC a la Meca. Va quedar orfe i va ser educat per un oncle; es va dedicar a comerciar amb les caravanes que travessaven el desert, es va casar i va tenir set fills. L'arcàngel Gabriel se li va aparèixer en diverses ocasions per transmetre-li el missatge que hi ha un Déu únic (Al·là) i aquestes revelacions es van posar per escrit i constitueixen l'Alcorà.

L'ALCORÀ

És el llibre revelat i sagrat de la religió islàmica. El *Qur'an* o Alcorà (que significa «lectura» o «recitació») consta de 114 capítols, que es diuen sures. Per a la comunitat musulmana, l'Alcorà és la paraula mateixa de Déu que va ser revelada a Muhàmmad per l'arcàngel Jibril (Gabriel). L'Alcorà tracta sobretot de la fe en Déu, i esmenta alguns profetes i personatges bíblics (Abraham, Isaac, Jacob, Jesús, Maria, etc.); a més a més, l'Alcorà conté, encara que d'una manera molt exigua, prescripcions morals, religioses i jurídiques per a la vida social i familiar.

A banda de l'Alcorà, hi ha els hadits, que són les paraules i actuacions de Muhàmmad entre els anys 610 i 632 (a la Meca i Medina) i que constitueixen la tradició (sunna) del Profeta, que va ser posada per escrit després de la seva mort. A la pràctica, els hadits són com l'Alcorà, però s'ha de saber que es tracta dels relats dels companys del profeta sobre el seu ensenyament.

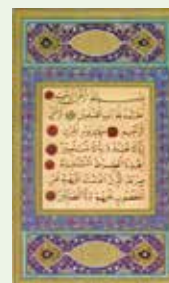
©maxpixel.freegreatpicture.com

L'Alcorà impregna la vida quotidiana dels musulmans, que el reciten i l'aprenen de memòria. És molt important aprendre a llegir (recitar) l'Alcorà en àrab: molts infants aprenen a llegir i escriure amb la primera sura.

Per a les persones musulmanes l'Alcorà recull la paraula mateixa de Déu comunicada als homes per mitjà de Muhàmmad.

©shutterstock.com/TAQMOR

La primera sura que «obre» l'Alcorà, la fatiha, constitueix la professió de fe de les persones musulmanes i és recitada amb molta freqüència. L'Alcorà té 114 sures (capítols), totes elles comencen amb la fórmula «Bismi-llahi er-rahmani» (En el nom d'Al·là, el Compassiu, el Misericordiós).

©pafhere.com

Noia musulmana amb hijab, mocador que cobreix els cabells i les espatlles.

EL VEL

65

L'Alcorà no exigeix explícitament que es porti vel. A l'Alcorà hi diu que les dones, com els homes, han d'observar la decència en públic, perquè es considera un signe de respecte a Déu i, per tant, de moralitat i de civilització; per aquesta raó la nuesa està prohibida. També hi diu que les persones musulmanes han de ser pudoroses.

El precepte alcorànic que les dones es cobreixin més que els homes s'explica per raons històriques. A l'Àrabia anterior a l'islam es feia servir el hijab com un signe de respecte. El seu ús estava limitat a les dones lliures i respectables, per distingir-les externament de les esclaves i de les prostitutes. Aquestes dues categories de dones sí que eren sotmeses a l'home i el fet de no portar vel expressava precisament aquesta condició de submissió. L'islam originari va convertir el vel femení en un codi social obligatori per a totes les dones, expressant així la seva no submissió a l'home. Aviat, el precepte que la dona es cobris amb un vel va adquirir significat religiós: l'Alcorà (S 33, al 59) diu: «Profeta: vaig dir a les teves dones i a les teves filles i a les dones dels creients que se cenyissin els seus vels. Aquesta és la millor manera que siguin reconegudes i no siguin molestades. Déu és indulgent i misericordiós». El hijab, en el nou context, es va convertir en un precepte religiós, i el seu compliment és signe de la dignitat femenina recuperada i del fet que la dona, igual que l'home, només està sotmesa a Déu. Cal dir que el fet de portar vel és un costum cultural típic de les tradicions mediterrànies, però que a la majoria de països musulmans les dones no tenen cap obligació de dur-lo. En general, si el volen portar —o si els pares ho volen— per mostrar la seva moralitat i la seva identitat musulmana, ho poden fer. Tanmateix, la legislació d'alguns països, com l'Iran o l'Àrabia Saudita, obliga les dones —siguin o no musulmanes i siguin nacionals o estrangeres— a dur el cap cobert.

LES CINC OBLIGACIONS DE L'ISLAM

1. La professió de la fe. En moltes circumstàncies, el musulmà proclama: «Certifico que l'únic Déu és Al·là i que Muhàmmad és el seu Profeta».
2. Fer cinc pregàries diàries.
3. Pagament anual d'una part de la pròpia riquesa perquè sigui distribuïda entre els necessitats. És un impost obligatori d'un mínim del 2,5 % de l'excedent dels béns.
4. Complir el dejuni del Ramadà.
5. Fer el pelegrinatge a la Meca.

A més d'aquestes obligacions, hi ha diverses prohibicions: algunes són essencials (usura, assassinat, furt, calúnnia, adulteri, blasfèmia, idolatria, etc.). L'Alcorà també prohibeix les begudes alcohòliques i el consum de porc, i algunes escoles també prohibeixen menjar granotes (la justificació dels científics àrabs medievals és que aquests animals quedaven fora de les categories biològiques), carn d'animals no degollats (el sacrifici és la norma ritual des de l'antiguitat grega), sang (però es pot menjar la sang que encara resta a la carn d'un animal que ha estat sacrificat i dessagnat segons el ritual específic islàmic, anomenat *hala*).

Catifa de pregària.

EL PELEGRINATGE A LA MECA

Tota persona musulmana que en tingui la possibilitat, ha de realitzar el pelegrinatge almenys una vegada a la vida. Cada any, dos o tres milions de fidels (homes i dones) van a la Meca (a l'Àràbia Saudita) i renoen la seva fe als mateixos llocs on anaven Hajar (Agar, a la Bíblia), la segona dona d'Ibrahim (anomenat Abraham a la Bíblia) i mare d'Ismael, i Muhàmmad. Quan tornen del pelegrinatge, són molt respectats (tenen el dret d'afegir al seu nom la paraula hagg o hadja, és a dir, «pelegrí» o «pelegrina»).

Els pelegrins han de respectar algunes prohibicions sexuals i regles higièniques i de comportament (practiquen l'abstinència sexual, es tallen les ungles i els cabells, els queda prohibit discutir, fer mal a cap ésser viu, encara que siguin formigues, plantes...) mentre dura l'estat de vida de pelegrí (ihram). A més a més, els homes s'han de vestir totalment de color blanc, amb dues peces de roba blanca sense costures, com a símbol d'humilitat i modèstia, de l'ésser lliure i deslligat de tot allò que no sigui Déu. Les dones poden anar vestides com vulguin, amb el cap i el cos coberts, però amb la cara obligatòriament descoberta.

Els pelegrins entren a la Meca i fan set voltes rituals al voltant de la Ka'ba (en sentit contrari a les agulles del rellotge), que és al pati de la gran mesquita de la Meca. A cadascuna de les set voltes que fan, saluden i intenten tocar una petita pedra negra (30 x 40 cm) que es troba en un dels angles de la Ka'ba.

Després d'haver fet les set voltes a la Ka'ba, els pelegrins beuen aigua del pou de Zamzam, que és a prop, dins el gran pati de la mesquita.

Durant el pelegrinatge a la Meca els pelegrins rememoren alguns esdeveniments concrets de la vida de Muhàmmad.

La Ka'ba és un petit temple en forma de cub situat al centre del pati de la gran mesquita i que està recobert d'una tela negra amb passatges alcorànics brodats amb or. La Ka'ba, anomenada casa d'Al·là, va ser construïda al mateix lloc on Ibrahim, amb l'ajut del seu fill Ismael, va edificar el primer temple per retre culte a Al·là. La Ka'ba indica l'orientació cap a la qual els fidels d'arreu del món han de pregar.

Després fan set vegades el trajecte entre els dos turonets de Safa i Marua, situats actualment dins el recinte de la gran mesquita, en un dels extrems.

Un cop acabat el ritual, es traslladen a Minà, a 5 km de la Meca, on passen la nit. L'endemà marxen cap al mont Arafat, a 20 km de la Meca, lloc on Muhàmmad va pronunciar l'últim discurs (segons la tradició islàmica, és el lloc on Adam i Hawwa, és a dir Eva, es van trobar després d'haver estat separats quan foren expulsats del paradís). El dia d'Arafat és el més important i espiritualment més dens de tot el pelegrinatge. Les pregàries i invocacions individuals són més intenses. És un dia marcat per la solemnitat, la invocació a Al·là i la reflexió sobre un mateix.

Després del crepuscle, els pelegrins es traslladen a la plana de Muzdàlifa, on passen la nit i recullen les pedres que, l'endemà mateix, llançaran a les esteles de Minà, lloc on el diable hauria temptat Abraham perquè no matés el seu fill Ismael, en senyal de rebuig de les temptacions del mal. També a Minà, els pelegrins sacrifiquen un animal en record del xai que Abraham va sacrificar en lloc del seu fill.

A banda del pelegrinatge a la Meca, és recomanable visitar Medina, 450 km al nord, on hi ha les tombes de Muhàmmad, de la seva filla Fàtima i d'alguns companys del Profeta. Els xiïtes a més del pelegrinatge de la Meca, que és el més important, en fan d'altres fins a les tombes dels imams descendents del Profeta, en territori dels actuals Iraq i Iran. Els sunnites també tenen altres llocs de pelegrinatge. De fet, moltes persones musulmanes, des del Marroc fins a Indonèsia, visiten les tombes dels sants locals.

ELS CORRENTS DE L'ISLAM

Hi ha una gran diversitat de tendències, però en destaquen tres de majoritàries:

Els sunnites	Representen el 90 % de les persones musulmanes (sobretot del Magrib, del Pròxim Orient i del sud asiàtic). Pel que fa a la successió de l'autoritat espiritual de Muhàmmad, els sunnites reconeixen la legitimitat dels quatre primers califes.
Els xiïtes	Representen el 10 % de les persones musulmanes (particularment de l'Iran, l'Iraq, Líban, Síria, Turquia, Bahrain i un percentatge menys elevat a l'Índia, Pakistan i Afganistan). Reconeixen el Profeta i Alí, cosí i gendre de Muhàmmad, així com els imams successius.
Els sufis	Constitueixen un grup que insisteix en la dimensió mística, i són presents a diferents branques de l'islam.

©Josep Maria Cortina

Els sufis practiquen la dansa com a element de pregària. El ritual de la dansa dels dervixos giròvags, d'una profunda religiositat, imita el moviment dels planetes al voltant del Sol. Els dervixos ballen i giren sobre si mateixos, repetint el nom d'Al·là i amb els braços estesos amb la finalitat d'aconseguir l'èxtasi místic i la connexió amb Déu: la mà dreta s'orienta al cel per recollir la gràcia de Déu, mentre que l'esquerra mira a terra per difondre aquesta gràcia divina sobre el món. El mestre s'uneix als dansaires i gira amb ells com si fos el Sol envoltat dels planetes.

Encara hi ha altres moviments minoritaris: els kharigites (a Oman, Algèria, Tunísia, Líbia i Tanzània; no els importa qui dirigeixi la comunitat si és moralment irreprotxable); els drusos (al Líban), els alauites (a Síria), els ismailïtes (a Judea i a l'Àsia Central), que són tres formes determinades d'islam xiïta, i els ahmadites (al Pakistan, a l'Índia, a Nigèria, entre altres països).